

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 46. — ŠTEV. 46.

NEW YORK, MONDAY, FEBRUARY 25, 1924. — PONDELJEK, 25. FEBRUARJA, 1924.

VOLUME XXXII. — LFTNIK XXXII.

NEMCIJA ZAHTEVA VELIKO POSOJILO

Odbor ameriškega generala Dawesa bo baje priporočil, naj francoske in belgijske čete zapuste Porurje in Porenje. — Nemcija naj dobi 250 funtov šterlingov posojila. — Francija bo uporabila nemške železnice kot jamstvo za plačanje vojne odškodnine.

London, Anglija, 23. februarja. — Soglasno s nekim poročilom, katero je priobčil Sunday Express, bo komitj Dawesa priporočil posojilo v znesku 259 milijonov funtov za Nemčijo. Polovica te svote bo pripadla Franciji in Belgiji, in francoski delež bo ravno zadostoval za izenačenje francoskega proračuna. Drugo polovico pa se bo uporabilo za ustanovljenje nemške banke, koje namen bo stabilizirati marko.

„Anglija ne bo deležna pri razdelitvi reparacije iz tega vira,” dostavlja Express.

„Izvedenci bodo priporočili, da morata Francija in Belgija priznati izjalovljenje svoje politike ter zapustiti Ruhr okraj. Izvedenci ne bodo dobesedno priporočili izpraznenja Ruhra. Navedli pa bodo svoto, katero lahko po njih mnenju plača Nemčija, če bi obstajalo sedanje zasedenje Ruhra še naprej, ali pa drugo svoto, katero bi lahko plačala Nemčija, če bi bila zopet ustanovljena enotnost Nemčije.”

Pariz, Francija, 23. februarja. — Poročilo komiteja izvedencev glede nemške reparacije bo vsebovalo, kot se je avtoritativno izjavilo, nujno priporočilo, da je treba sprejeti poročilo v celoti ali pa ga zavrniti v celoti.

Pariz, Francija, 23. februarja. — Komitj generala Dawesa je poslušal včeraj tri ure železniške izvedence ter sprejel njih ugotovilo, da so nemške železnice vredne 25 tisoč milijonov zlatih mark. Njih dolg znaša le 300 milijonov zlatih mark.

Na ta način je bila sprejeta cenitve Francije, da se lahko uporabi nemške železnice kot jamstvo za plačanje vojne odškodnine.

Konferenca je tudi razpravljala o okupaciji Ruhra in Porenske ter sklenila indirektno pozvati Francijo in Belgijo, naj zapustita Ruhr in Porensko.

Za enkrat ni še znano, kako bo francoska javnost sprejela priporočilo izvedencev, ki v splošnem ne bo odgovarjalo pričakovanju širše javnosti v Franciji, ki se zavzema za neizprosno izvedenje versailske mirovne pogodbe, katero smatra Nemčija za neizvedljivo.

POSLANSKA ZBORNICA PODPIRA POINCAREJA

Francoska poslanska zbornica je vzdržala Poincareja po debati, ki je trajala skoro celo noč. — Zaupnica s 354 glasovi proti 218.

Pariz, Francija, 23. februarja. Poslanska zbornica je odobrila celi davčni in ekonomski program ministrskega predsednika Poincareja danes zjutraj po seji, ki je trajala celo noč. Glasovanje je izpadlo s 354 glasovi proti 218.

Zbornica se je odgodila ob sedmih zjutraj, po najdaljši seji, kar jih zaznamuje francoska parlamentarna zgodovina.

Ko so se pripravljali zaspani poslanci na odhod, je rekel ministrski predsednik: — Uravnati moramo številne zaostanke in vsled tega smo bili prisiljeni zahteval od parlamenta junaški napori, katerega se bo izvršilo v interesu dežele.

— Če je bila vlada prisiljena k temu, — je nadaljeval — se je zgodilo to raditega, ker je preteklost vsilila deželni dodatne žrtve. Tekom preteklih dveh let smo morali upoštevati dejstvo, da Nemčija ne more plačati.

— Res je, da bodo imeli zaključki reparacijskih izvedencev dobre uspehe, vendar pa ne smemo pozabiti, da je eden teh izvedencev pred kratkim rekel svojem francoskemu tovarišu:

— Ne mogli bi doseči svojih sedanjih uspehov, če bi ne bili v Ruhr okraju. Če smo sploh dobili kakše koneesije od Nemčije, se je zgodilo to le raditega, ker smo zasedli ozemlje, v katerem tiči njeno bogastvo.

Nočna seja je bila posledica seje, ki je trajala celi dan. Poslanci so se morali pečati z noštevimi člani, katere so izpreminjali ter dostavljali nove. Pečali so se predvsem z ogromnimi dobički Humbert.

vojnih profitirjev in določbe so se tudi tikale strogih kazni za one ki se izogibajo plačevanju davkov. Nadaljni namen nove zakonodaje je preprečiti spekulacije na borzi.

Klavzula ki avtorizira vlado, da izda zakladniške obveznice, stavlja pogoj, da ne sme svota presežati sedem tisoč milijonov frankov, v primeri, s 14 tisoč milijonov frankov, kot je zahtevala vlada.

V celam pa bo določba prinesla več kot sedem tisoč milijonov frankov, vključno tisoč milijonov frankov za ekonomijo. Tisoč milijonov frankov bo prišlo iz strožjega nadzorovanja ljudi, ki se skušajo izogniti plačevanju davkov in nadaljni štirje tisoč milijonov bodo prišli iz dodatnih davkov in dvajset odstotnega povečanja sedanjih davkov. Odpravljen monopol na užgalice bo prineslo državi nadaljni dobiček.

BOLGARSKA JE PRESLABA, DA BI NAPADLA SVOJE SOSEDE

Sofija, Bolgarska, 24. febr. — Vojni minister, polkovnik Wulfov je danes izjavil:

Bolgarska ni nikdar gojila želje ter tudi ne more napasti kate-regakoli svojih sosedov. Tozadevno izjavo je podal na neko poročilo v grškem časopisu, da Bolgarska mobilizira.

ITALJANSKEMU KRALJU SE JE OBRNILO NA BOLJŠE.

Rim, Italija, 24. februarja. — Zdravstveno stanje kralja Viktorja Emanuela, ki je zbolel na influenci, se je obrnilo znatno na boljše. Po mnenju zdravnikov bo bolnik že lahko po preteku par dni vstal iz postelje.

Bolan je tudi prestolonaslednik Humbert.

ČLANICE ANGLEŠKEGA PARLAMENTA.
V angleški poslanski zbornici je tudi sedem žensk ki so precej aktivne v javnih debatah. Slika nam jih predstavlja z leve na desno: Miss Dorothy Jewson, (članica delavske stranke), Miss Susan Lawrence (del.), lady Astor (konservativka), Mrs. Margaret Wintrigham (liberalka), vojvodinja Athol (konservativka), Miss Hilton Phillipson (liberalka), lady Terrington (liberalka) in Miss Margaret Bonfield (del.).

BOLJŠEVIKI HOČEJO VELIKO MORNARICO

Na konferenci za skrčenje oboroževanja so zahtevali brodogradnjo 400.000 ton, da bo mogla Rusija zavarovati svoje obširno ozemlje.

Rim, Italija, 23. februarja. — Tukaj zborujoča uvodna konferenca Lige narodov, ki ni dosežala izjave nobenega večjega zanimanja je doživela veliko presenečenje vsled zahtev ruskega delegata in nadaljnih zahtev iz Brazilije, Argentine in Chile, ki so nastopile s pomočjo Španske.

Admiral Behrens, ruski delegat ki je bil dosedaj molčeč, je stavil zahtevo, glede katere je rekel, da je ni mogla sovjetska vlada staviti na razoroževalni konferenci v Washingtonu, ker ni bila objavljena od ameriške vlade na konferenco, ki se je vršila tamkaj. Za Rusijo je zahteval bojne ladje, ki naj bi obsegale najmanj 400.000 ton.

Behrens je rekel, da je ta zahteva skrajno ponižna, ker bi morala imeti Rusija najmanj petsto tisoč ton radi obsežnosti obrežja, katero oblika štiri morja.

Behrens je podal svoje ugotovilo z mirnim glasom v dovršeni francoščini in njegove izjave so imele učinek bombe na zborovalce. Baltiški delegati so takoj nasprotovali tej zahtevi. V svojem odgovoru je povdarjal ruski delegat dejstvo da imajo Švedska, Norveška, Holandska in Danska sorazmerno večje mornarice kot pa je zahteva Rusija.

Cela zadeva je bila zaključena, ko je zbornica izročila prošnjo Ligi narodov. Delegati pa so prepričani, da bo našla ta zadeva odmev na prihodnji plenarni seji Liag.

Nadaljno presenečenje je prišlo, ko so stavile latinsko-ameriške republike zahtevo, da ne smejo velesile prenehati s skrčenjem oboroževanja kot določeno sedaj temveč da morajo v naslednjih petih letih uveljaviti nadaljnja skrčenja. Delegati velesil so postali vsled teh zahtev že nervozni ter so izjavili, da je tej zahtevi nemogoče ugoditi.

Nadaljno presenečenje je prišlo, ko je vstal španski delegat ter izjavil, da v polni meri soglaša s to zahtevo. Zadeva je bila tu-

VSTAŠI SO DINAMITIRALI ŽELEZNICO

Mehiški vstaši so dinamitirali vlak, premagali straže ter več potnikov ubili. — Governer Tejeda je še vedno na varnem. — Vsi vstaši, ki jih polove zvezni vojaki naj bi se zagovarjali pred sodiščem. — Tistega, ki se prostovoljno uda, ne bo zadela nobena kazen.

Vera Cruz, Mehika, 23. februarja. — Neki poizvedovalni vlak ter potniški vlak, ki mu je sledil, sta bila dinamitirana včeraj v bližini Soledad od vstašev, katerim je poveljeval Pedro Gonzales. Poizvedovalni vlak je bil le malo poškodovan ter je srečno ušel. Straža petdesetih mozi, ki se je nahajala na potniškem vlaku, pa je bila premagana in razorožena. Glasi se, da je bilo več potnikov ubitih in ranjenih, vendar pa se ni navedlo njih števila.

Vstaši so oropali potnike ter zažgali vozove. Pričakovali so očitno, da se jim bo posrečilo ujeti governerja Tejeda iz Vera Cruza, a je ostal slednji v Cordovi.

Mexico City, Mehika, 24. februarja. — Individualna jamstva bodo prekinjena do konca vstaške kampanje, ki se obrača proti železnicam, soglasno z izjavo visokih vojaških uradnikov. General Gomez, vojaški poveljnik v mehiškem glavnem mestu, je rekel, da se bo uporabil proti banditom, ki napadajo železnice, najstrožje odredbe.

General Martinez je izdal cirkular na vse vojaške poveljnike, v katerem zahteva, naj se stavi pred vojna sodišča vse vstaše, ki padejo v roke vladnih čet, ker se ne morejo vstaši še nadalje izgovarjati, da niso vedeli, da se bore proti vladi. Vsa jamstva pa je nudi vsem, ki se prostovoljno udajo. Kopije njegovega cirkularja mečejo vladni aeroplani na vstaške vrste.

di izročena ženevski konferenci, sredi splošnih komentarjev.

Admiral Behrens ni hotel pozneje komentirati zahtev, katere je stavil. Opozoril pa je na veliko važnost brodogradnje za Rusijo, ker je rusko brodogradje izza vojne skoro popolnoma izginilo. Nadaljnja stvar, ki vznemirja delegatove velesil, pa je, da se hoče nameravati brodogradnjo zgraditi v Nemčiji.

Ko se je razpravljalo v Washingtonu o tej zadevi, je temeljito tehnično vprašanje skrčenja na diplomatskih temeljih. — Je rekel. — Tukaj pa razpravljamo o celi stvari z zgolj tehničnega stališča, in vsled tega je izpremenjena cela metoda.

Logično je naše stališče med velikimi mornariškimi silami in brez mornariških jamstev moramo zreti v očem suhim dejstvom ter ravnati temu primerno.

JUGOSLOVANI ŽALUJEJO ZA REKO.

Sušak, Jugoslavija, 24. febr. — Danes so Italijani zasedli pristanišče Baroš, kot to določa jugoslovansko-italijanska pogodba. Župan mesta Sušaka je naročil naj ob tej priliki razobesi prebivalstvo žalne zastave.

SMRTNA KOSA.

V New Yorku je umrla rojakinja Ana Medle, doma nekje iz okolice Novega mesta. Stara je bila trideset let. V Clevelandu zapušča brata. Pokopali so jo na Calvary pokopališče. Naj v miru počiva!

POŽAR NA PARNIKU "MAJESTIC".

Southampton, Anglija, 24. febr. Na krovu parnika "Majestic" je danes izbruhnil požar, katerega so pa kmalu pogasili. Oblasti so uvedle preiskavo, ker domnevajo, da so štrajkarji podneli požar.

DVA MRTVA IN DVA RANJE- NA PRI SUHAŠKEM POGONU.

Middlesboro, Ky., 24. febr. — Na neko farmo, šest milj od tukaj, so vprizorili suhaški agentje pogon. Unel se je boj, v katerem sta bili dve osebi usmrčeni in dve ranjeni.

Suhaši so zaplenili par sto galon žganja.

ITALIJA SE BO UDELEŽILA TEKME Z BALONI.

Rim, Italija, 24. februarja. — Italijanski zrakoplovni klub je objavil, da se bodo italijanski baloni udeležili tekme, ki se bo vršila meseca junija pri Bruselju.

ZDRAVSTVENO STANJE SE- NATORJA GREENE-A.

Washington, D. C., 24. febr. — Zdravstveno stanje senatorja Greene-a iz Vermonta, katerega je pred nekaj dnevi obstrlel neki prohibicijski agent, se obrača na boljše. Operacija na glavi se je popolnoma posrečila.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naša banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačanja "Poštni čekovni zavod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pad za hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din.		\$13.50
2000 Din.		\$26.80
5000 Din.		\$66.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačanja "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir		\$ 9.90
300 lir		\$14.55
500 lir		\$23.75
1000 lir		\$46.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

Za plačila, ki prisegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roka.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben glas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
25 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4027 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Bank.

BRIAND BI SE RAD POMIRIL Z NEMCI

Bivši francoski ministrski predsednik je otvoril kampanjo z mirovnim govorom. — "Mi ne čemo več vojne".

Pariz, Francija, 24. februarja. Aristide Briand, ki je bil tekom svoje politične karije sedemkrat francoski ministrski predsednik, je otvoril volilno kampanjo z govorom v Carassone. Njegov cilj je, da bi zmagal pri parlamentarnih volitvah, ki se bodo vršile meseca maja.

Govoril je dolgo ter neprestano poudarjal, da Francija ni militaristična država.

Sedanja Francija je Francija revolucije in prostosti, ki je osvobodila svet. Leta 1914 ni bila Francija osamljena. Prilružili so se ji pa drugi, ker je zastopala pravico in napredek, dočim je zastopala Nemčija nazadnjaštvo in zatiranje.

Zatem je opisoval, kako je bilo dobro takrat, ko je bil on ministrski predsednik. Ko je prevzel vodstvo, je bilo mogoče kupiti dolar s sedemnajstimi franki, ko se je pa poslovil, se je dalo že za enajst frankov kupiti dolar.

Nadalje je rekel:

Nemčija se mora prej ali slej uveriti, da evropske države nečemo ničesar drugega kot stalen mir. Francija je močnejša kot je bila kdaj prej.

Velikansko navdušenje je zavladalo v dvorani, ko je izpregovoril naslednje besede: Zaenkrat ni mogoča nobena vojna. In mi tudi nečemo imeti nobene vojne.

PIJANOST NARAŠČA V DRŽAVI NEW YORK.

Albany, N. Y., 24. februarja. — Tekom zadnjega leta je bilo v newyorški državi zaprtih zastran pijanosti petdeset procentov več ljudi kot pa leta 1922. Vsega skupaj so zaprli leta 1923 nad 15.000 oseb v prejšnjem letu pa samo sedem tisoč.

FAŠISTI SE HOČEJO OSVETITI

Pariz, Francija, 24. februarja. Italijanski fašisti so si izbrali Pariz za svoje pozorišče boja. Iz Rima so poslali sem dvajset svojih članov ter jim naročili, naj mašujejo umor svojega voditelja.

"GLAS NARODA"

SLOVENE DAILY

Owned and Published by

Slovene Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto valja list za Ameriko	Za New York za leto letja	\$7.50
Za pol leta	Za pol leta	\$3.75
Za četrt leta	Za pol leta	\$1.87
Subscription Yearly \$6.00		
Advertisement on Agreement		

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan (izvenredno nedelje) in praznikov. Dopolni bres podpis in osebno se ne priporočajo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bilavilne naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2878

DAUGHERTY

Generalni pravdnik Združ. držav, Harry Daugherty, ni prav posebej dobre volje. Zvezni senat ga je zatožil predsedniku Združenih držav, in nekateri senatorji celo zahtevajo, da ga je treba aretirati in ga privleči pred sodišče.

Aretirani njega, najvišjega pravosodnega uradnika v Združenih državah — to pa ni karsibodi.

Posebno sta huda nanj senatorji Wheeler in Borah. Prvi je demokrat iz Montane, drugi pa republikanec iz Idaho.

Predsedniku Coolidge-u sta povedala, da je Daugherty svojemu bivšemu trgovskemu kompanjonu Felderju v New Yorku prodajal razne mastne službe in urade. Tudi precej nepostavne žgane, več kot pol procentne robe, je bilo izpite ž njegovim dovoljenjem.

Nadalje je Daugherty vedel, da so kupčije z vladnim petroljem nepostavne, pa ni niti z očesom trenil, da bi jih prepročil.

Čednemu državnemu pravdniku očitajo, da je počel vse, kar je bilo v njegovi moči, da je vse te nepostavnosti potlačil in pokril.

Wheeler in Borah sta pritiskala Daughertyju v čelo sramotno znamenje zločinca.

Predsednik Združenih držav mora biti sila popustljiv, da ne da Daughertyja zapreti. In Daugherty mora imeti strašno debelo kožo, da niti ne zmrdne na vse te obdolžitve, ampak sedi povsem mirno v uradu kot da bi ravnikar prišel od obhajila.

In dokler bo sedel na svojem državno-pravdniskem stolu, bo nadaljeval svoje zločinsko početje.

Menda ga ni človeka v Ameriki, ki bi danes rad menjal s predsednikom Coolidge-om.

Če hoče, da bo na republikanski konvenciji imenovan ter meseca novembra izvoljen, se ne sme skregati z bosi svoje stranke.

In če hoče, da ga bo javnost volila, mora odločno posvetiti vsem lopovom in sleparjem, ki zavzemajo nekatera najvišja mesta v vladi.

Če se bo Coolidge srečno izmotal iz te zagate, je eden največjih diplomatov, kar jih je producirala Amerika.

Pa se najbrže ne bo.

Dopisi.

Lorain, Ohio.

Kako hitro beže dnevi pred nami! Časi se kar skokoma izpreminjajo. Se par dni nam preostaja, da se smemo poljubno zabavati, potem pa si moramo kot veliki grešniki obleti raševino ter se positi ni manj kot štirideset dni in ravno toliko noči, če hočemo oprati naše pregrehe. Res čudno je to življenje na svetu. Vsaki čas ali doba ima svoje dobre kakor tudi slabe potoze.

Sv. Kurenta smo pač še v starem kraju najbolj častili ter mu v ta namen prirejali razne zabave. Kdo pač ni še čul o kameli, katero so znali izanciti tako spretno nametiti ter jo voditi od vasi do vasi na pustni torek. Oj, to je bilo veselje za mlado in staro! In kako so bile mame in dekleta radodarne tisti dan s krofi in krajerji, da ni bila kamela lačna in ne žejna.

In vse te navadne so se zanesle celo tu v Ameriko. Nekaj sličnega se tuje, da se bo priredilo letos tudi tukaj v Lorainu. No jaz že danes molim k sv. Pustu, da me pusti dočakati tistega srečnega dne, ko bom zopet videl jurje in kamelo ter tistega debelega, ki bo kamelo jeznil. O boy! Pa ne samo jaz, ampak vsi Slovenci in Hrvatji ter Jugoslovani ne pozabite priti na maskaradno veselico, katero priredi lorainska Slovenska godba v soboto 1. marca v Slov. Narodnem Domu ob 7. uri zvečer.

Razdelile se bodo trije dobinki v zlatu in sicer: prva najlepša

maska prejme cekin za \$5.00, druga najlepša maska prejme cekin za \$2.50, najbolj komična maska prejme cekin za \$2.50. Kdor hoče torej poleg dobre zabave prejeti kakšno darilo, naj se ne pozabi maskirati lepo ali grdo, darilo je gotovo.

Starši, kateri pa imate svoje otroke pri tej godbi, morate biti tudi ponosni. Pregovor pravi: več kot človek zna, več velja. Vsi tukajšnji trgovci so prošeni, naj pomagajo po svojih močeh mladim umetnikom. Rožo je treba zalivati, na ne usahne.

Se enkrat torej ne pozabite nas posetiti na ta dan, to bo pač zadnja veselica v tej sezoni. Za obilno udeležbo se občinstvu že vnaprej zahvaljujemo. Za domače roskočnice dno postrežbo, prave kranjske klobase s hrenom bo dobro preskrbljeno. Vstopnina 50¢.

Odbor Slov. godbe.

Gilbert, Minn.

Namenil sem se malo napisati o naši naselbini, ker od tukaj se le malo kaj sliši, dasi je vedno kaj novega.

Zadnje čase nam je smrt vzela iz naše vrste dva slovenska fanta. Prvi je bil Henry Nose, rojen na Sparti, Minn., pred 13. leti. Zaprta tukaj v našem mestu mater, pet bratov in dve sestre. Vzrok smrti je bila srčna bolezen. V društvu ni bil nobenem. Drugi je pa Frank Bartm. Zjutraj je vstal zdrav in vesel, čez par ur ga je za- del mrtno in bil je takoj mrtov.

On je bil član društva Slovenski Rudar št. 182 SNPJ. v Gilbertu. Člani omenjenega društva so mu priredili krasen sprevod na zadnji poti na pokopališče. Pokojni Bartm je bil že dalj časa v tej deželi. Delal je ves čas po raznih rovin kot rudar. Stanoval je pri svoji sestri Mrs. Pros. Nahajal se je tudi še sedaj pri nji, ko ga je ugrabila smrt. On zapuša tu v Ameriki štiri sestre in enega brata, v starem kraju enega brata. Ranjka, počiva mirno v ameriški zemlji! Ostalim sorodnikom naše globoko sožalje.

Rojak John Knaus se nahaja že dalj časa v bolnišnici v Evelethu, Minn. Pri delu v jami mu je zlomilo nogo. Ravnotam je tudi John Reje, ki se je ponesrečil v rudniku. Dobil je težke notranje poškodbe. Obeima želimo skorajšnjega zdravlja, da se hosta kmalu vrnila k svojim družinam, ki ju že težko pričakujejo.

Zadnjič sem videl v nekem listu dopis iz našega mesta. Pisec se hvali z delom, koliko ga je. Gotovo je mislil na sneg, da ga je veliko še za premetati. Kdor je brez dela, naj le sem pride sneg kidati in hitro, če ne, bo skopnel. Kar se pa tiče dela po rudnikih, ne bi svetoval nobenemu hoditi v naše mesto, ker nas tako slabo plačujejo, da bomo kmalu zaslužili samo za sol.

Kar se društve tiče, jih pa imamo tudi veliko, tako da ima vsak priliko se zavarovati za slučaj nesreče. Dobro se še taki med nani, ki pravijo, da je društvo vse skupaj nič.

Zenijo se pa letos v našem mestu menda nič, ker ni ničesar slišati. Plešemo pa vseeno, čeprav ni nič zensotovanj. Naša društva se kar kosajo med seboj, katero bo prvo napravilo veselico, tako da je vsako nedeljo prilika se nam zasukaati.

Sedaj bomo pa tudi ples deli na stran in vam povem vzrok. Volive za mestne urade se bližajo, zato bomo pa sedaj drugače plesali, tako da nas bodo Amerikanci čudno in s strahom ogledovali. Sedaj se je že več Slovencev zglasilo, da bodo kandidirali za več uradov. Prvi je dobro znani in spoštovani rojak Math. Marolt. On bo kandidat za mestnega blagajnika. On bo gotovo dobil vse slovenske glasove, ker so ga Slovenci sami naprosili, naj se da na v ilne listke. Urad blagajnika bo gotovo vodil vsem v zadovoljstvo. Tudi mu bo s tem nekoliko pomagano, da bo lažje preživel svojo veliko družino. Sedanj blagajnik edom Šved je tako preveč zaposlen s krojaškim delom. Tega moža Slovence mislimo zagotovo postaviti za blagajnika, ker je to častno za nas Slovence. Drugi kandidat je rojak Anton Lap. On bo kandidiral za župana. Ker je dobro znan vsakemu Slovenceu, bo gotovo izvoljen. Rojak Jakob Muhvič pravi, da bi bil rad naš sodnik za prihodnja štiri leta. Gotovo nas bo milostno sodil, če bo nas v slučaju kakšnega pregreška prižgal mož pravice pred sodni stol. Njemu bomo kar po kranjsko ali ribniško poyejdali, pa bo vse dobro.

Torej Slovenci in Slovenke, sploh vsi Jugoslovani, ki ste državljani, dajte svoje glasove dne 11. marca za svoje rojake. Nikar naj nihče ne voli drugega kot te može, ki so v resnici vsi zmčno voditi omenjene urade. Ali bi ne bilo sramotno za nas vse, ko bi prepadli, ko imamo Slovenci večina vsi državljanske pravice! Naj se nihče ne spozabi tako daleč, da bi volil tujerodca. Nikar ne pozabite tega, da se nam ne bodo potnu po volitvah drugorodci v pest smejali, kot so se nam že večkrat. In še tega naj nihče ne pozabi, da bo vsak ženo, ki je državljanka, s seboj pripeljal na volišče, saj je ženski glas ravno toliko vreden kot naš moški. Torej vsi na volišče 11. marca in oddajmo svoje glasove za naše slov. kandidate! O uspehu volitev bom poročal.

Sedaj bo treba z mojim peresom nehati, če ne, bom vzel ves prostor v listu. Če bo moj dopis zagledal bdi dan, se bom že oglasil, seveda, če je Vam prav. (Seveda, seveda!) Hvaležni Vam bom. Urednik.) Petru Zgaga pa povejte, da naj sem pride v Minnesota nad slovenske klobase, ki jih imamo toliko, da bomo meseca julija dolali plate iz njih. Nam jih bo vedno ostalo, ker jih ne bomo mogli vse pozami pojesti. Torej oglasim

se zopet, ko bo kaj novega. Do tega časa pa vsi zdravi!

Jugoslovani.

Pueblo, Colo.

Poročati moram o zelo grozni nesreči, katero je dočkal naš rojak 22letni Louis Brodarič, rojen v Podzemlju na Dolenjskem. Pred tremi leti je prišel iz stare domovine k svojem bratu Martinu Brodariču, ki mu je preskrbel delo, kjer tudi sam dela, namreč pri Nuckolls Packing Company. Dne 1. oktobra 1923 se je fant poročil s hčerko našega farmerja Louisa Potekarja. Kmalu ga je žena zapuščala in šla k svojim staršem na farmo šest milj od tukaj. Šel je dvakrat pravit, da naj se vrne k njemu, pa je bilo vse zastoj. Ni je dobil. Dne 10. februarja je šel zvečer okoli svojih prijateljev slovo jemati in tudi od svojega brata in žene je vzel slovo. Rekel jima je "good-bye" in jokal je. Nihče ni shtil, kaj se bo z njim zgodilo, mislili so, da bo šel iz Pueblo. V ponedeljek 11. februarja zjutraj ob 8. uri so ga našli na tili dve milj južno od tukaj za jeklaro čez sredo pretrganega, tako da sta bila dva dela. En del je neslo 30 čevljev naprej. Zelo žalosten pogled je bil na njega. Videla so se dreva pljuca, jetra. Vsakega je to pretreslo do mozga, kateri ga je videl. Ne ve se gotovo, ali je šel prostovoljno v smrt ali je mislil ven iz Pueblo. On je bil član društva sv. Jožefa št. 7 KSKJ. v Pueblo. V sredo 13. februarja ob 10. uri je bil pogreb iz hiše žalosti njegovega brata 1211 Bohmen Ave. v cerkev Marije Pomagaj, kjer se je opravila za njim zadušnica. Jako ganljive, sree pretresujoče besede je povedal naš dobi župnik Rev. Father Cyril Zupan. Pogreba se je udeležilo mnogo našega ljudstva. Naj nam sveti večna luč! Tukaj zapuša ženo Marijo, brata Martina Brodariča in sestro Ano Žagar. Vsem skupaj naše sožalje.

Poročevalec.

Novice iz Slovenije.

Zopet večja tatvina v Celju.

Konaj smo pred kratkim poročali, da so varnostni organi izsledili več uzmikov v trgovini Rakusch. Je zopet pod ključem več tatinskih tovarišev, ki so pokradli v Majdševri trgovini razne stvari, med njimi pile, kositer, železne osi ter jih prodajali strankam. Deset so aretirani uslužbeni Gračner, Biderman, Stropnik, skladiščnik Kososnik in kovač Možina. Preiskava se pa še nadaljuje.

Zvit žepar.

Ko je vstopil nizarski mojster Franc Peček iz Mirne dne 31. jan. zvečer v dolenski vlak, mu je zvit žepar potegnil iz prsnega žepa sulaje listnico s 6000 dinarji in petdolarskim bankovcem.

Roko si je zlomila v zapetju

Ine 31. januarja Tereza Lovšič, stanujoča na Dolenjski cesti št. 19 v Ljubljani. Pačla je tako nesrečno na opolčki cesti pred domačo hišo. Prepeljana je bila z rešilnim vozom v bolnišnico.

Veliko protestno zbirovanje

proti Pašičevemu sporazumu z Italijo gleda aneksije Reke se je vršilo v soboto 26. januarja zvečer v Ljubljani. Govorili so gg. Smolčič, dr. Ravnikar in dr. Oblak. Med govorom dr. Ravnikarja pa so vzpirljivi orjunci škandali. Njihov vodja inženir Kranje je prekinil njegov govor ter se ustil, da bodo s pestni pregnali Italijane. Proti takšnim protestnim zborovanjem se je oglasila tudi tužarka "Edinost", ker tako počenjanje več škoduje našim rojakom v zaslednem ozemlju kot pa koristi.

Star srebrni denar.

Organist v St. Primožu nad Vuzenico ima star tol. srebrni v velikosti petkronskih srebričakov. Letnico ima 1634 s podobo sv. Ruperta ter napisom Sankt Rupertus Eps. Salisburg. Na drugi strani je podoba Marije z otrokom Jezusom in škofovskim grbom ter napisom: svb. Twm. prae. sidivm eome ig. po robu Eps. Sali. Se. Ap. L. Paris D. G. Archi. Lepa stvar za otrega, ki se zanima za lastno zbirko starih novcev.

Peter Zgaga

Najuglednejši republikanski in demokratični voditelji imajo umazane roke. Smrde jim po petroleju, da je groza.

Volitve se bližajo. Koga bo volil ameriški narod?

Tega ali onega, saj razlike takolitatko ni skoraj nobene.

Kajti ni več daleč čas, ko bo ves ameriški sto milijonski narod zapleten v kupčijo s petrolejem.

Deljen bo v dve skupini.

V prvi skupini bodo vsi tisti, ki bodo s petrolejem namazani.

V drugi pa tisti, ki bodo iz petrolja kovali denar.

Skoda, da razmerje ne bo pravilno.

V prvi skupini jih bo devetindeset in pol procenta, v drugi skupini pa le pol procenta celokupnega prebivalstva Združenih držav.

Nepisana postava je včasih jačja kot pa pisana. In na svetu je vesplobo nepisanih postav.

Posebno dve sta značilni, namreč, da papež ne more biti nihče drugi kot Italijan, in da mora biti ameriški predsednik protestantske vere.

Ta globoko vkoreninjena postava pa ni nikjer zapisana.

Morda bi bilo za Združene države boljše, če bi je ne bilo in boljše za Vatikan?

Avtomobilске nesreče se neprestano množijo. Vedno več jih je, posebno v New Yorku.

Oblasti izdajajo neprestano navodila, kako bi bilo mogoče zmanjšati število nesreč.

Število se "bo pa šele tedaj zmanjšalo, ko se bodo ljudje držali naslednjih nasvetov:

— Skrbno se izogni vsakemu avtomobilu.

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

— Hodi peš!

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katni. Jednosta

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Prezident: RUDOLF PERDAN, 933 E. 188 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 361, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 413 — 19th Ave. East Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOE V. GRAHEK, 808 American State Bank Bldg., 400 Grant St. 6th St., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON EBASNIK, Room 308 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK EKRADEC, 4323 Washington Street, Denver, Colo.

Poradni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 430, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK KIRICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdrufvalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 333 Park St., Milwaukee, Wis.
JOSEF STEHLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 631 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikače se uradnih zadev kakor tudi denarne posiljavitve naj se posiljuje na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišniške sprave naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na oblen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglaši tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Jugoslavia irredenta.

Napad na dr. Bitezniaka.

V zadnjem času je "Goriška Straza" pričela nekaj člankov, v katerih je ostro kritiziral potopanje italijanskih oblasti proti izobraževalnim društvom na Goriškem. Članki so bili popolnoma atencijeni in podprti s prevodnimi podpisov, ki so jih dobila razna prosvetna društva od upravnih oblasti. To dni pa je prišlo list "Giornale di Udine" dopis, kjer pravi med drugim, da "za tako piščanje ne zadostuje več teror, temveč samo palica". Dopis je bil odločno pisan v Gorici. Grezno sta čustva praktično izjavili dva nepoznana individua. V torek 29. januarja okrog 11. ure zvečer sta prišla pred stanovanje dr. Bitezniaka in zahtevala, da jima odpre. Gospa se je temu protivila in boljše obložen gospoda sta odšla. Ko pa je drugo jutro dr. Bitezniak odšel v svoj urad, je zapazil, da ga zasledujeta omenjena dva gospoda. Ustavil se je in vprašal, kaj želita. Konaj pa je izpregovoril le besede, je dobil od onega z oboroženo roko mečan sunek v obraz. Ta je začel krvaveti. To pa ni bilo dovolj. Napadalec sta ga začela obdostovati po glavi in hrbtu. Na njegov klic na pomo

Zanimivosti iz živalstva.

Že v starih časih so pripovedovali, da naj na begu pred zasledovalci v smrtnem obupu vtakne glavo v kak grm, menci, da se tako skriva pred sovražnikom. Ta vera je prešla v pregovor: pogosto primerjamo kako nesmiselno, preglavo dejanje z novejim po-
čeljem. Zanimivo je pa koliko je na tej stvari resnice in koliko pri-
lejanega.

Lovci ki sami poznajo afriške pustinje in so dostikrat zasledovali tudi noje, niso pri tej živali nikoli opazili kakšnega znaka, ki bi dal sklepati, da je domneva resnična. Vendar je fabula že sta-
ra. Prvi, ki jo je obelodanil je Diodoro Ficulius, sodobnik Cezarja in Augusta. Ta poroča: V Arabiji žive noji (struthos ceme-
loi, pravzaprav noj-kamela), ki hodijo po dveh nogah in imajo dvoprstna stopala. Zavoljo teže žival ne more letati, pač pa na-
glo teka in se le s konicami nog do-
tika tal. Če jo zasledujejo jezdeci, tedaj meče z nogami proti njim kamenje s tako silo, da so pogo-
sto težko zadeti; a če jo dojdejo, skriva glavo v grmovje ali kamor-
koli.

Plinij je to poročilo sprejel in ga opremil še z nekaterimi do-
datki.

Kar se tiče kamenja, si ne sme-
mo razlagati, da se metanje vr-
ši namenoma, pač pa da kamenje
ali pesek, ki ga noj med tekom
dviga, tuptam slučajno zadene
zasledovalca. Po krivem je tudi
razširjena vera med lovci, da div-
je koze nalašč rušijo skale na
preganjalec.

Zgodbo o skrivanju glave so
ljudje bržkone naprtili noju, ker
je iz za davnih vekov znan kot
nenavadno neumna žival. Se v sv.
pismu stoji, da mu Bog ni dode-
lil pameti.

Brehm pravi, da spada noj med
najneumnejše ptice, kar jih je
pod soncem. Njegova bojazljivost
je nenavadno velika: beži
pred slehernim njemu neznanim
bitjem ali pojavom, pri čemur o-
čitno polno nezmožnost, pravi-
lino oceniti nevarnost. Da se kaj
rad druži s čredami zober, nika-
kor ne govori za njegov razum, te-
ga namreč izkoriščajo za stražo,
za kar je spriča svoje višine bolj
pripravljen od njih. Vodenje nje-
tega noja kaže nadvse omejen
razum. Gospodarja od tujca ne
loči, brez pomisleka ponovi ne-
kaj, od kar je bil pred kratkim
trenutkom kaznovan. Navadi se
sicer na kraj, vendar pa — ka-
kor pravi Heuglin — kaže vse
njegovo bitje in živje pečat na-
glice — in mimožnost: ves na-
čin pustinjskega življenja se zra-
ca v njegovih kretnjah ali de-
janjih.

V bližini njegovega gnezda se
pogosto najdejo pohojena jajca.
Po pravici mu očitno sv. pismo:
„... ki pušča svoja jajca na ze-
mlji, da jih zvali s svojo toploto.
In pozablja, da se lahko poho-
dijo in jih kaka divja zver more
potreti“. To pa se dogaja zato,
ker navadno uporabljajo in sa-
mee in več samice skupno gnezdo,
samec sedi na jajcih, a kar jih
samice znesajo še potem, ostanejo
poleg gnezda na tleh. Arabski
raziskovalci trdijo celo, da noj, ki
misl iskanjem hrane nalezl na
gnezdo neznanega soplezjenjaka,
sede nanje in tako zanesarja svo-
je lastno; oddaj ga smatrajo
Arabei za simbol nesposobnosti in
njih pregovor pravi, da je kdo
„holj neumen kot noj“.

V jetništvu na slepo hlata za
vsem, kar mu je dosegljivo, vse,
kar ni krepko pritrjeno ali pri-
bitno, izgine v njegovem goltancu:
kos opeke, pisana enija, kamen
ali kakršenkoli neužitni predmet.
S tem, da je pogoltni kepo nega-
šenega apna, je že marsikak ujet
noj napravil samomor. „Če smo
v Kartumu kaj izgubili“, pripo-
veduje Zeff v knjigi „Stranščen-
politik“, „kar ni bilo za nojev
požiralnik baš preobsežno, smo
ali skat — in smo destikrat uspeš-
no našli — med njegove odpad-
ke. Moj precej veliki šop ključev
je več kot enkrat romal tisto pot“. Barchon je našel v želodcu neke-
ga noja stvari v teži 4.228 kg,
in sicer: peska, smeti in enaj 3.5

kg, 3 kose železa, 9 angleških me-
denih novcev, 1 ključavnico, 2
ključa, 37 žebeljev, svinčenih kro-
glje, zvončkov, gumbov itd. Tega
pa ne smemo smatrati le za pro-
dukt njegove nerazsodnosti; saj
tudi kokoši pogosto segajo po pe-
sku in sličnih trdih predmetih, ki
so jim majno potrebni za pre-
bavo.

Toda, če hočemo imeti pred sa-
bo popolno sliko tega dolgonoge-
ga Afrikanca, ne smemo zamoleda-
ti njegove dobre plati.

Schillings, znamenit potovalce
po Afriki, pripoveduje, da je o-
pazil, kako je nekoč trop levov, ki
je po pustini iskal plena pustil
gnezdo mladih nojev nedotakne-
no. Ko se je natančneje zanimal
za ta dogodek je prišel na sled,
da so stari noji pri mesečini v da-
lji opazili bližajoče se leve, jim
tekli nasproti, zbudili tako njih
pozornost nase, potem pa se v na-
sprtni smeri spustili v beg. Levi
so jim sledili nekaj časa, nakar
so obupali na uspeh. Noji so se
srečno vrnili k mladičem in tako
sebi in njim oteli življenje.

Ta dogodek jasno prča, da je
v noju kljub vsem budalostim, ki
jih počenja, le še dobršna iskra
razsodnosti. Vendar pa ta iskra
ni tolikšna, da bi v njenem soju
zatemnela prava slava nojevega
rodu, slava slaboumja in nespas-
meti.

Glušci bodo slišali. . .

Zvočni valovi, kakor znano, bo-
lje prehajajo skozi trde predmete,
kakor skozi tekočine in zrak. Vo-
da n. pr. bolj prenaša zvok ka-
kor pa zrak, še bolj pa les in
druga trde materije. Če si zama-
šimo ušesa, ne slišimo tik-tak ure,
čet tudi jo držimo ob ušesa. Če
pa vzamemo žepno uro med zobe,
slišimo njen tik-tak celo jasneje,
kakor če jo naslonimo na uho. Na
podlagi tega dejstva je nek Ame-
rikaneec konstruiral aparat, s če-
zar pomočjo tudi popolnoma gluhe
osebe lahko slišijo telefonske raz-
govore in koncerte bo brezžične-
mu telefonu. Ta novi aparat se
imenuje „osofon“. In na ta način
bodo v kratkem tudi oglušele o-
sebe lahko poslušale koncerte z
najoddaljenejših točk naše zemlje.

Napoleonova vrba žalujka.

Ko so l. 1840. prepeljali Napo-
leonove ostanke z otoka Helene v
Pariz, so presadili tja tudi vrbo
žalujko, ki je od leta 1818 krasila
Napoleonov grob. V Franciji je
bila ta vrba posajena v versaille-
skem parku, kjer so jo kazali tu-
jem kot historičen spomin. Sedaj
pa se je po več kot 105 letih po-
sušila.

Rada bi izvedela, kje je moj mož

JOŽE VRBIČAN. Odpotoval je
dne 9. decembra 1923. leta ne-
kam proti West Virginiji. V
Cumberlandu, Maryland, je ba-
je zbolel in prijatelju je pove-
dal, da gre nazaj domov v Ve-
rono, Pa. Ker pa od njega ni-
sem dobila nobenega poročila,
sem šla v Cumberland, Md., in
res tam na postaji sem dobila
njegov kovček, za njega pa ni-
hče ne zna ničesar. Vljudo
prosim rojake in rojakinje, če
je komu kaj znano o njem ali pa
če ga je kdo videl, naj mi po-
roča, za katero uslugo bom zelo
hvaležna. Če pa on sam čita ta
oglas, naj se javi svojji ženi. —
Mrs. Ivanka Vrbičan, 330 Arch
Street, Verona, Pa.

STRESEMANN IN AMERIŠKI JEKLARSKI MAGNAT.

Slika nam predstavlja dr. Stresemanna, bivšega nemškega kance-
larja in sedanjega zunanega ministra ter ameriškega je-
klarskega magnata Charlesa M. Schwaba, ki je pred kratkim
posetil Berlin.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

DOHODNINA IN DRUGI DAVKI.

Dohodninski davek (income tax) preskrbuje federalno vla-
do z največjim delom njenih prihodkov. V fiskalnem letu ki se je
zaključilo dne 30. junija 1923, so celokupni prihodki federalne vla-
de znašali čez 2621 milijonov dolarjev in od teh je skoraj 1700 mi-
lijonov izviralo iz dohodarine in dobičkarine. Newyorška država je
plačala od te svote več kot katerikoli druga država, čez 456 mili-
jonov. Za njo prihaja kot drugi največji plačevatelj dohodarine
država Pennsylvania, ki je plačala 181 milijonov. Druge države, ki
plačujejo čez sto milijonov na dohodarini in dobičkarini, so Illi-
nois in Massachusetts.

Ostali prihodki federalne vlade razun dohodarine in dobička-
rine virajo iz raznih drugih davčnih virov. Teh prihodkov iz raz-
nih drugih virov je bilo v minulem fiskalnem letu skupaj čez 930
milijonov dolarjev nasproti gori navedenim 1700 milijonom iz „in-
come and profit taxes“. Ti razni drugi viri vključujejo davke na
debiških glavninah in nepremičninah, tobaku, telegrafu in telefo-
nu, pristojbine na prodaji raznih predmetov, kolkovine, posebne
davke na izvrševanje gotovih poklicev itd. Davk na tobak je eden
izmed največjih virov prihoda in je lani oddal čez 300 milijonov
dolarjev.

Glede mnogih davkov se zahteva mesečna prijava davkopla-
čevalcev. Glede dohodninskega davka pa je predpisana letna pri-
java (return). To prijavo mora davkoplačevalec vložiti najkasneje
15. marca za predhodno koledarsko leto skupaj z vsaj četrtino dol-
nega davka.

Ako kdo radi bolezn ali odsotnosti potrebuje daljši rok za
prijavo dohodkov, naj zaprosi pravčasno pristojni davčni urad
(Collector of Internal Revenue) za podaljšanje roka. Ta urad mu
sme podaljšati rok za največ 30 dni. Ako je potem treba daljšega
roka, naj zaprosi osrednjo davčno oblast (Commissioner of Inter-
nal Revenue) v Washingtonu.

Ako kdo iz enega ali drugega vzroka ne more sam vložiti svo-
jo prijavo sme njegov pooblaščenec to zanj storiti. V takem slu-
čaju je poslednji osebno odgovoren za resnično prijavo.

Razne vesti.

Obnovitveni škandali v Franciji.

Francoski parlament je imel
zadnje dni prav burne seje. Raz-
pravljal je o revizijski odškodni-
skih zahtev, ki jih stavijo po voj-
ni oškodovana podjetja in zaseb-
niki. Debata je razkrila, da so
mnogi oškodovanci naznanili ne-
primerno višjo škodo, kakor so
jo imeli v resnici. Tako je na pr.
neka sladkorna trdnika zahteva-
la 3 milijone odškodnine, ko pa je
vlada zahtevala točne podatke, se
je izkazalo, da znaša vsaka škoda
le 650 frankov. Parlament je za-
to sklenil, da se morajo vse od-
škodninske zahteve, ki presegajo
znasek 800.000 frankov strogo
pregledati in kontrolirati. Vlada
apa, da bo s tem prihranila okrog
200 milijonov frankov.

Statistika zločincev v Moskvi.

Policijska statistika v Moskvi
za november 1923 izkazuje, da
je bilo v tem času izvršenih v Mo-
skvi najmanj 18 umorov, od ka-
terih so pojasnili samo tri. Šte-
vilo vlomov v tem času znaša 429.

od katerih so prišli na sled samo
150 vlomilec, navadnih tatvin
je bilo 1462, zalotili so od teh sa-
mo 59 tatov. Tudi samomorov je
je bilo v tem mestecu znatno šte-
vilo namreč 44 toda poleg teh
so našli še 47 mrtvih, za katere se
ne ve, na kak način so izgubili
življenje.

Korupcijski proces v Parizu.

Te dni se je začela v Parizu za-
nimiva razprava med dvema ve-
likima listoma. „Humanité“ je
priobčila svojčasne razne dokumen-
te iz tajnega arhiva ruske car-
ske vlade in je na podlagi teh do-
kumentov utrdila, da je preje-
malo več pariskih velikih listov
pred vojno in med vojno ogrom-
ne zneske od carskih vlad, da so
pisali v ruskem smislu. Imenoma
je naveden pri tem „Matin“, ki
da je prejel največ. Lastniki „Ma-
tina“ tižijo sedaj vsled tega očit-
ka „Humanité“ in zahtevajo 500
tisoč frankov odškodnine.

Zastopnik „Humanité“ pa je
ponudil, da nastopi dokaz resni-
ce, zato je bila razprava prelo-
žena.

Spomini roparskega glavarja.

Po Ljubljani kjer niso hude
zgodbе slavonskega tollovača Ča-
ruga nič manj zainteresirale bur-
ne romantike željno publiko ka-
kor širno Hrvaško in Slavonijo,
koder je hajdukoval, so se zadnje
dni raznesle vesti, da je Čaruga
pobegnil iz osiješkega zapora, od-
nesel živo glavo in da je pričako-
vati novih strahot. Interesantna
je verzija, ki je po Ljubljani naj-
bolj razširjena, da je po Čarugo
prišla ponoči družba pajdašev
preoblečenih v vojaško uniformo
in ga osvobodila s pretvezo, da ga
mora eskortirati k vojaškemu so-
dišču. Vesti o Čaruginem begu so
seveda izmišljene, zato pa ni
manj značilne za domnevo širo-
ke publike, ki skratka po tolikih
Čaruginih avanturah hoče na vsak
način imeti pravo tollovaško kul-
minacijo v tem, da bi se preve-
janemu hajduškemu poglavarju
posrečilo izmuzniti iz za debelih
zidov.

Publika in z njo Čaruga nav-
zlie vsemu ne prideta na svoj ra-
čun. Čaruga tiči v zaporu noge
so mu v okovih čuva ga močna
straža in se je že tudi mirno vdal
v svojo usodo. Sudbina jarač! Ča-
ruga pri zasliševanju preiskoval-
nega sodnika istotako mirno pa-
navlja svoje izpovedbe kakor jih
je izpovedal pred orožniškim po-
veljnikom, ob prostem času pa v
zaporu popisuje roman svojega
življenja. Njegove memoare pro-
bučujejo zagrebške Novosti. Me-
moare sproti kontrolira preisko-
valni sodnik, dočim o razvijanju
preiskave časopisje zaenkrat ne
sme poročati. Preiskava se razte-
ta na vsa področja, koder je Ča-
ruga hajdukoval in se bo gotovo
razvlekla na pol leta. Med ostal-
mi se je doslej ugotovil važen
moment da je Čaruga vse drago-
cenosti, ki jih je pobral številnim
žrtvam, shranjeval pri nekem zla-
tarju, čigar ime se drži v tajno-
sti. Izročeval mu jih je na krivo
ime „Milan Sušak“ in zanje pre-
jemal deloma polno vrednost, de-
loma predujme „na konto“.

Izmed originalnih zapiskov
shimmy-hajduka Čaruge so važni
oni momenti, ki obrazložujejo po-
vode njegove propalosti. Hajduk
Čaruga ima za seboj od mladih
let burno življenje. Njegov praded
je bil eden najbogatejših slavons-
skih gospodarjev. Toda oče je bil
slabič, ki je ogromno posestvo
spravil skoro na kant. Ko se je
vdrugič oženil, je mačeha povzo-
čevala v hiši pravi peklo. Šikani-
rala je pastorka Čarugo po mili
volji. Opravljati je moral težke
posle, kadar je preveč stradal, se
je šel potepati, a se je vedno zo-
pet vrnil. Medtem je dorastel, pri-
šla je vojna in Jovo je leta 1915
moral k vojakom s trdnjo voljo,
da dezertira. To mu ni uspelo,
pač po je s svojo prevežano dr-
znostjo na ruski fronti v pisarni
iztaknil dokumente sestavljal si kri-
vo matroto na ime nadporočnika
Horvata in kot tak — Čaruga
„nadporočnik Horvat“ — pobeg-
nil v zaledje domov. Nekaj časa
se je skrival doma, nato se s kri-
vimi dokumenti vozil kot častnik
okrog, zahajal celo v častniške
družbe v Osijeku, Zagrebu ali
Pešti. Ko pa je začel vznjati že
precej sumnje si je sam prizadel
rano na nogi in odšel v bolnico.
Za časa svojega zdravljenja v Pe-
šti si je privoščil vsakojake pu-
stolovščine. Ko je okreval, so ga
vtaknili nazaj v kadru v Osijek,
kjer je na debelo ponarejal doku-
mente, odpuščal svoje tovariše po
vrsti na dopust in končno še sam
pobegnil.

Pot ga je zanesla k zelenemu
kadru, ki ga je takrat v slavons-
skih šumah organiziral znameniti
harambaša Boža Batijević. Tu se
je začela romantika „gorskih ti-
čev“, ki se je ob prevratu izpre-
vrgla v tollovaško hajdučenje.
Iz časa „kola gorskih ptičev“
so posebno interesirani pojedini
dokumenti, predvsem program
kola, seznam statutov in nekatere
smrtnne obsodbe. Program dru-
štva, ki ga je sestavil Boža Mati-
jević, se je glasil: „Ustanovlja-
mo kolo gorskih ptičev radi o-
svete buržoazsko-kapitalistični
anarhiji in radi nasilstva njego-
vih slug, predzniki orožnikov, ki

ne priznavajo zakona in izvršuje-
jo najhujši teror nad narodnimi
množicami kot v dobi turškega
gospodarstva — ter radi bednega
stanja v katero je zapadla drža-
vna SHS po svojih vodjah. Dru-
štvo si stavlja dolžnost trgati va-
rige robstva, v katere nas je vr-
gla nesloga, lenoba in podkupljivost
sedanjih voditeljev, ter ho-
čemo postaviti protiteror držav-
nemu terorju, da ga tako ustvarimo
temelj sovjetske oblasti v Jugo-
slaviji. Sredstva tega cilja se bo-
do upotrebovala pri primeru in
izkušnji, ki smo jo dobili od dr-
žavne kapitalistične kamarile,
stroške pa naj prenese celo kapi-
talistično društvo“.

Nato sledijo statuti, v katerih
se je kot hajduški zakonodajalec
izkazal Čaruga. Glasijo se:

1. Kolo gorskih ptičev ima za
svojega poveljnika najbolj izku-
šenega člana, ki skrbi za vse, o-
pravlja in zapoveduje, priznavajoč
nasvete vseh članov.

2. Vsak član kola je uveden v
glavne društvene principe in opo-
zorjen na vse eventualnosti ki sle-
dijo radi svestnih ali nesvestnih iz-
polnjevanj dolžnosti, po katerih
sledi ali nagrada ali kazen.

3. V znak, da član pristane na
vse društvene obveznosti, podpi-
še statut z imenom ali križem. S
tem postane legalni član kola gor-
skih ptičev.

Zakon in kazni: § 1. Vsak član
društva je dolžan vsepovsod spo-
štovati poveljnika in mu prija-
viti vse, kar se tiče interesov in
napredka. Nespoštovanje, kljubo-
valnost in svojevoljna neizpolnje-
vanje zapovedi se kaznuje s smrtjo.
Istotako hotimično oškodovanje
društva.

§ 2. Razmerje med gorskimi pti-
či mora biti kakor med rodnimi
brati. Zadrževanje, mrtnja in
posvke so prepovedane. Kazen: 1.
Dvakratna straža. 2. Straža na
najnevarnejšem mestu in 3. smrti-
na kazen.

§ 3. Orožje je glavna obramba
vsakega člana. Zato mora orožje
čuvati snažno in vedno priprav-
ljeno. Kazen: kakor za § 2.

§ 4. Kakor so človeku potrebne
oči v glavi tako je vsakemu gor-
skemu ptiču potrebna puška.
Kdor neoprezno izgubi del oro-
žja mora izgubljeni predmet takoj
nabaviti na lastne stroške. Kdor
odvrže svoje orožje ali ostane
brez njega, se kaznuje s smrtjo.

§ 5. Straže se postavljujejo za
varnost celega društva, poveljni-
ka ali pojedinih članov. Straža se
vrši budno in točno. Zaspati na
postojanki ali radi netočnosti sko-
dovati društvu se kaznuje s smrtjo.

§ 6. V borbi mora vsak član
biti hraber in neustrašen, sledeč
poveljniku. Brez danega znaka
ostaviti položaj, pobegniti iz bor-

be ali izreči poglavarju nepokor-
snično, se kaznuje s smrtjo.

§ 7. V nevarnem času je čla-
nu zabranjeno samovoljno se od-
daljiti iz taborišča. Kazen po § 2.

§ 8. Samovoljno oddaljenje pre-
ko 24 ur se na licu mesta kaznu-
je s smrtjo.

§ 9. Ujetnika nagovarjati ali pa
mu skrivaj nuditi hrano ali kaj
drugega, se smatra kot plaho ob-
našanje v borbi.

§ 10. Izdajstvo, ki škoduje na-
gledu ali obstanku kola, se kaznu-
je s smrtjo.

§ 11. Vsak gorski ptič se mo-
ra povsod obnašati dostojno ugla-
jeno in pravično kar bo služilo v
ugled društvu in v strah protiv-
nikom. Krištelji tega paragrafa
se kaznujejo z ukorom, dvakrat-
no stražo ali s smrtjo.

Ta program in ustava sta velja-
la od prevrata do Matijevićeve
pogibelj v letu 1920, s čemer se
je razbilo kolo gorskih ptičev.
Nekateri člani so padli, druge so
polovili orožniki, dočim se je glav-
ni „ptič“ Čaruga med ostro
borbo prebil skozi orožniški kor-
don, pobegnil v Krndijske plani-
ne, organiziral novo gorsko četo
z enakimi statuti in nato razvil
svoje široko hajduško delovanje.

Osijskemu sodišču prihajajo
nevno novi vsakovrstni podatki,
ki jih je Čaruga nemara že poza-
bil, navzlie temu, da ima izhoren
spomin. Prijave o njegovi ose-
bnosti so tako različne, da se tuim-
tam zli uprav nevrjetno, kako je
Čarugi uspeval neprestano men-
jati svoje ponašanje. Dočim ne-
katerim, ki so ga poznali z druž-
be, skoro še vedno ne gre v gla-
vo, da bi ta „prijazni kavalir“
mogel biti znameniti hajduk, na-
vaje druge prijave, da je Čaruga
ropal, grozil in bestialno na-
stopal, kjer se je le dalo. Postroji
njegovih vsestranskih zločestev
ne daje ljudstvu malega povoda,
da od Čaruge pričakuje še kaj
vražjega. Toda gotovo zman, Ča-
ruga ne uide visilec, česar se je
je takoj zavedel, ko ga je patrulja
prignala v zapor, in dejal:

„Evo, vodite me v grob!“

„Evo, vodite me v grob!“

ROLE za PIANO

SLOV. IN HRVATSKE
dobite edino pri:
NAVINEŠEK-POTOKAR
331 Grieve St., Conemaugh, Pa.
FISIT LPO CENIK.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in o-
brtnike, pri katerih kupu-
jete ali naročate in ste s
njih postrežbo zadovoljni,
da oglašujejo v listu „Glas
Naroda“. S tem boste
ustregli vsem

Uprava „Glas Naroda“

Potrebna knjiga za pravilno pri-
učenje angleškega jezika, z na-
sveti kako postati ameriški dr-
žavljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledečo:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA
ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.

Besti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katero
mora znati vsakdo pri nabavi držav-
ljanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se piše-
jo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te
knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine
brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, \$1.50
cena s poštnino

Slovenic Publishing Company

42 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

